

Prima instanță: Judecătoria Cahul (sediul central), (jud. M. Bușuleac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. G. Vavrin, I. Dănăilă, T. Berdilă)

Î N C H E I E R E

13 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Finanțelor,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Agenția Relații
Funciare și Cadastru împotriva lui Murzacov Gheorghe și Murzacov Iulia,
intervenienți accesorii Centru pentru Drepturile Omului și Ministerul Finanțelor cu
privire la exproprierea terenului pentru cauză de utilitate publică de interes național,
împotriva deciziei din 02 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, prin care a
fost respinsă cererea de apel declarată de Ministerul Finanțelor și menținută
hotărârea din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Cahul (sediul central),

c o n s t a t ă :

La 29 noiembrie 2011, Agenția Relații Funciare și Cadastru, în interesele
Republicii Moldova, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Murzacov
Gheorghe, prin care a solicitat exproprierea terenului agricol cu suprafața de 0,6083
ha cu nr. cadastral Xxxxx, deținut cu drept de proprietate privată de Murzacov
Gheorghe în beneficiul statului, cu restituirea cuantumului despăgubirii în sumă de
46 255,22 de lei din contul bugetului de stat.

Ulterior, Agenția Relații Funciare și Cadastru, în interesele Republicii
Moldova, prin cererea de concretizare a cerințelor a solicitat exproprierea terenului
agricol cu suprafața de 0,6083 ha cu nr. cadastral Xxxxx, deținut cu drept de
proprietate privată de Murzacov Gheorghe și Murzacov Iulia în beneficiul statului,
cu restituirea cuantumului despăgubirii în sumă de 39 346,65 de lei, din contul
bugetului de stat.

În motivarea acțiunii a indicat că, în conformitate cu Legea nr. 176 - XVI din
10 iulie 2008 privind declararea utilității publice a lucrărilor de interes național
terenul agricol, care aparține lui Murzacov Gheorghe și Murzacov Iulia în
proprietate privată cu nr. cadastral Xxxxx cu suprafața totală de 0, 6083, amplasat în
satul Xxxxx raionul Xxxxx, înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial Cahul la 26

noiembrie 2002 este supus exproprierii pentru cauză de utilitate publică de interes național pentru construcția Portului Internațional Liber Giurgiulești. Afirmă reclamanta că, în conformitate cu hotărârea Guvernului nr.186 din 09 martie 2009 cu privire la unele măsuri privind asigurarea activității Portului Internațional Liber Giurgiulești, Agenția este împuternicită să asigure prin intermediul întreprinderilor subordonate realizarea prevederilor Legii nr. 176, precum și asigurarea controlului comisiei pentru soluționarea întâmpinărilor expropriaților la propuneri de expropriere. În rezultatul activității comisiei, în baza art.9 al Legii nr. 488-XVI din 08 iulie 1999 și conform Hotărârii Guvernului nr.186 din 09 martie 2009, Agenția prin scrisoarea nr.36-01-08/1634 din 18 august 2010 a prezentat oferta de expropriere a terenului agricol privat cu număr cadastral Xxxxx cu suprafața totală de 0,6083 ha la prețul de despăgubire calculat în suma de 46255,22 de lei, determinat în conformitate cu prevederile legislației vigoare.

A mai notat că, în conformitate cu art. 10 alin. (2) din Legea nr. 488- XIV din 08 iulie 1999, expropriatul a depus întâmpinare împotriva ofertei de expropriere în formă scrisă, care a fost înregistrată în Agenție sub nr. M-316/10 din 28 septembrie 2010. Susține că, Murzacov Gheorghe nu a acceptat oferta, fiind invitat la ședința pentru soluționarea întâmpinărilor expropriaților la propunerile de expropriere pe data de 27 octombrie 2010.

În cadrul ședinței, expropriatul a solicitat schimbarea terenului cu echivalentul „Orașul Vinului în municipiul Chișinău” amplasat în municipiul Chișinău, astfel, indică că părțile au ajuns la un numitor comun, că pentru a lua decizia în fond asupra subiectului este necesară o examinare suplimentară și consultarea Guvernului privind posibilitatea oferirii unui alt teren agricol. După consultările cu organele administrației publice, comisia nu a acceptat întâmpinarea expropriatului nr. 36/01-08/2280 din 01 noiembrie 2010 și prin oferta repetată nr. 36-01-08/1038 din 06 iunie 2011 privind expropriere a terenului agricol proprietate privată s-a propus în schimb la discreția expropriatului, un alt teren echivalent din cele existente, proprietate a statului, amplasate în unele localități din UAT: Sadova, r-nul Călărași; Sculeni, r-nul Ungheni; Plopi, r-nul Cantemir; Cairaclia, r-nul Taraclia. Întâmpinarea parvenită la data de 15 iulie 2011, înregistrată sub nr. M-209/11, prevede dezacordul total al ofertei, iar alte propuneri scrise de la titularul obiectului exproprierii nu au parvenit. Astfel, potrivit procesului - verbal nr. 5 din 26 iulie 2011, s-a constatat că nu s-a ajuns la un acord comun cu proprietarul obiectului exproprierii și actele au fost expediate Agenției Relații Funciare și Cadastru pentru soluționarea exproprierii prin intermediul instanței de judecată.

Prin încheierea din 06 iunie 2012 a Judecătoriei Cahul a fost dispusă atragerea Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei și Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova în calitate de intervenienți accesorii.

Prin hotărârea din 12 ianuarie 2021 a Judecătoriei Cahul (sediul central) a fost admisă acțiunea înaintată de Agenția Relații Funciare și Cadastru împotriva lui Murzacov Gheorghe și Murzacov Iulia, intervenienți accesorii Centrul pentru drepturile omului și Ministerul Finanțelor privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică de interes național.

A fost expropriat pentru cauză de utilitate publică de interes național în folosul statului terenul agricol cu suprafața de 0,6083 ha cu nr. cadastral Xxxxx proprietate

a lui Murzacov Gheorghe și Murzacov Iulia și a fost încasată în mod solidar în folosul lui Murzacov Gheorghe și Murzacov Iulia din bugetul de stat suma de 46 255, 22 de lei.

La 12 februarie 2021, Ministerul Finanțelor a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătorei Cahul (sediul central) din 12 ianuarie 2021, solicitând casarea parțială a hotărârii în partea încasării din contul bugetului de stat a mijloacelor bănești cu titlu de expropriere.

Prin decizia din 02 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul a fost respinsă cererea de apel declarată de către Ministerul Finanțelor și a fost menținută hotărârea din 12 ianuarie 2021 a Judecătorei Cahul (sediul central).

Pentru a decide astfel, instanțele au menționat că acțiunea este întemeiată, având în vedere că potrivit Legii nr.176 -XVI din 10 iulie 2008 privind declararea utilității publice a lucrărilor de interes național de construcție a Portului Internațional Liber Giurgiulești, s-a declarat de utilitate publică lucrările de interes național de construcție a Portului internațional Giurgiulești, raionul Cahul.

De asemenea au notat că, terenul agricol cu nr. cadastral Xxxxx cu suprafața totală de 0,06083 ha, amplasat în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, proprietate privată a lui Murzacov Gheorghe, urmează a fi supus exproprierii pentru cauză de utilitate publică de interes național pentru construcția Portului Internațional Liber Giurgiulești.

Reținând prevederile art.17 alin.(1) și (2) al Legii privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr.1308 din 25 iulie 1997, instanțele au reținut că despăgubirea se compune din valoarea reală a imobilelor sau a drepturilor patrimoniale supuse exproprierii, cuantumul căreia nu trebuie să fie mai mic decât prețul normativ stabilit în baza tarifelor prevăzute de legislație.

Astfel, instanțele au conchis că valoarea de despăgubire a terenului agricol supus exproprierii, în mărime de 46255,22 de lei, ca fiind o dreptă și echitabilă despăgubire, care va fi în măsură să acopere înstrăinarea forțată a bunului, cât și alte drepturi patrimoniale pe care Murzacov Gheorghe le-ar fi putut obține din folosirea terenului agricol. Or, în cadrul ședințelor de judecată Murzacov Gheorghe nu s-a prezentat și nu și-a manifestat dezacordul referitor la propunerea reclamantei.

La 24 ianuarie 2022, Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei din 02 noiembrie 2021 a Curții de Apel Cahul, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii din 12 ianuarie 2021 a Judecătorei Cahul (sediul central), în partea încasării din contul bugetului de stat a mijloacelor bănești cu titlu de expropriere.

În motivarea recursului, a invocat că, atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat și interpretat eronat legea materială. A indicat că art.15 din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr.488/1999 stabilește expres că valoarea obiectului exproprierii se stabilește de către experți, prin intermediul unui raport de expertiză, iar art.148 din Codul de procedură civilă, stipulează că pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artisanale și din alte domenii, apărute în proces care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege din oficiu, respectiv că, raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză. Astfel, consideră că, instanța de

fond cât și instanța de apel în mod eronat și neîntemeiat au admis acțiunea în sensul formulat.

Totodată, instanța a dispus încasarea mijloacelor bănești din contul bugetului de stat, însă nu prin intermediul Agenției Relații Funciare și Cadastru, care prin prisma prevederilor Hotărârii Guvernului nr.186/2009 cu privire la unele măsuri privind asigurarea activității Portului Internațional Liber Giurgiu-lești, este împuternicită de Guvern cu exproprierea terenurilor vizate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 02 noiembrie 2021, expediată în adresa părților la 30 decembrie 2021 (f.d.197), însă careva date privind recepționarea acesteia la materialele dosarului lipsesc. Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Ministerul Finanțelor, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de către Ministerul Finanțelor, nu pot duce la admisibilitatea recursului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ a recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de

apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarat de către Ministerul Finanțelor.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Finanțelor.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas